

NOTITIE

Behorend bij de **subsidie intensivering en verbreding regionale samenwerking kansengelijkheid in het onderwijs**

VINCI Als je anders kijkt zie je kansen.

VINCI
TOPONDERWIJS

Toelichting voor scholen op subsidieaanvraag GKA en de mogelijkheid om de kwaliteit van hun taalonderwijs voor kleuters aanzienlijk te versterken

Het voorstel (*Stichting Vinci in samenwerking met OxEd, prof. Elise de Bree (UVA), en em. prof. Jeanet Bus*)

Met deze interventie willen we het thema mondelinge taalvaardigheid (in het Engels: 'oracy') op de agenda zetten van het Nederlandse kleuteronderwijs. Mondelinge taalvaardigheid – begrijpend luisteren en begrijpelijk spreken – is cruciaal voor schoolsucces en welbevinden van kinderen. Kleuters met een zwakke mondelinge taalvaardigheid hebben moeite om te kunnen deelnemen aan het onderwijs of aan sociale interactie in de klas. Het effect daarvan werkt de rest van hun leven door: ze zijn op latere leeftijd bijvoorbeeld vaker werkeloos en hebben lagere inkomens. Mondelinge taalvaardigheid speelt dus een essentiële rol bij de gelijke kansen problematiek. Vreemd genoeg is er in het kleuteronderwijs beperkte aandacht voor oracy. Hoog tijd om het vraagstuk te agenderen!

Dat doen we met een goed onderbouwde aanpak, die bestaat uit drie delen. Daarmee kan aanzienlijke leerwinst worden geboekt, waardoor de kansen van kleuters uit gezinnen met lagere inkomens daadwerkelijk stijgen.

1. Urgentie demonstreren: LanguageScreen

Om echt tot actie over te kunnen gaan, helpt het om de direct betrokkenen te doordringen van de omvang van de problematiek. Daarvoor maken we gebruik van het instrument LanguageScreen. Daarmee kan in korte tijd – 10 minuten per afname – en op een betrouwbare manier de mondelinge taalvaardigheid van jonge kinderen in kaart worden gebracht. De school ontvangt een rapportage op individueel- en groepsniveau. Daarmee krijgt de school een reëel beeld van de taalontwikkeling van de kleuterleerlingen en hun eventuele achterstanden. Dat maakt de urgentie duidelijk zichtbaar. LanguageScreen kan ook worden gebruikt om de taalontwikkeling van kinderen over een langere periode te volgen, of de opbrengst van het taalonderwijs vast te stellen. Deelnemende scholen krijgen een licentie voor het gebruik van LanguageScreen. www.vincitoponderwijs.nl/onderwijsconcepten/languagecreen

2. Repareren: NELI

Voor de meest taalzwakke leerlingen uit een kleutergroep is er NELI. Die kinderen zijn gebaat bij een intensieve en gerichte aanpak die ze meteen verder helpt. Met het NELI-tutorprogramma worden in Groot-Brittannië spectaculaire effecten bereikt. De mondelinge taalontwikkeling van kleuters die deelnemen stijgt in snel tempo: de extra leerwinst loopt op tot zeven maanden. Daarvoor volgen kleuters gedurende twintig weken, dagelijks korte tutor sessies, die worden uitgevoerd door goed getrainde onderwijsassistenten. NELI is vertaald en ook in Nederland beschikbaar. Deelnemende scholen krijgen de beschikking over het complete NELI-pakket, inclusief een training voor onderwijsassistenten. www.vincitoponderwijs.nl/onderwijsconcepten/neli

3. Professionaliseren: taalverwerving via dialoog en interactie

Onderdeel drie heeft betrekking op de vaardigheden van kleuterleerkrachten. In hoeverre zijn die in staat om de mondelinge taalvaardigheid van taalzwakke leerlingen effectief te stimuleren? Doorslaggevend is hun vermogen om 'kinderen aan het praten te krijgen', bijvoorbeeld door het stellen van 'goede vragen': vragen die aanzetten tot denken en tot gesprek. Tijdens drie trainingen leren de leerkrachten de principes van taalverwerving, maar vooral hoe ze die principes kunnen toepassen in hun klas. De bedoeling is dat de onderwijskwaliteit in de kleutergroepen stijgt, en daarmee de taalprestaties van alle leerlingen. Deelnemende scholen ontvangen een professionaliseringsprogramma op maat, voor alle kleuterleerkrachten en onderwijsassistenten.

Subsidie: landelijke thema agenda

In het Nederlandse onderwijssysteem blijkt herhaaldelijk dat leerlingen met verschillende achtergronden verschillende kansen hebben in het onderwijs. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ontwikkelt beleidsmaatregelen om kansengelijkheid te bevorderen, omdat het onderwijs een belangrijke rol heeft in het vergroten van gelijke kansen. Echter kan het onderwijs dit niet alleen: het vergroten van gelijke kansen is een brede maatschappelijke opdracht. Daarom heeft OCW het initiatief genomen tot het opzetten van de Gelijke Kansen Alliantie (hierna: GKA), waarin scholen, gemeenten en maatschappelijk partners zich samen met OCW verenigen om kansengelijkheid te bevorderen.

Onze GKA subsidieaanvraag heeft betrekking op de ontwikkeling van een landelijke thema-agenda. Dat is een overeenkomst waarin een landelijke coalitie van scholen werkt aan kansengelijkheid in het onderwijs gericht op kennisdeling tussen onderwijsprofessionals. Een landelijke coalitie bestaat uit minimaal 10 scholen in het primair onderwijs verspreid over minimaal 3 provincies.

De landelijke coalitie moet:

- Zich verenigen rondom een gedeeld vraagstuk van kansengelijkheid.
- Op deze scholen dezelfde interventie opstarten, intensiveren of verder ontwikkelen, gericht op professionalisering van onderwijsprofessionals.
- Afspraken maken en zich inzetten voor kennisopbouw- en uitwisseling.

Lange termijn: wat levert het op?

Deelnemende scholen kunnen zonder kosten deelnemen aan de hiervoor beschreven interventie. Dat betekent dat ze een licentie krijgen voor het gebruik van NELI en LanguageScreen en dat ze met de onderbouwleerkrachten kunnen deelnemen aan het professionaliseringsprogramma mondelinge taalvaardigheid. Bovendien komt er onderzoek kennis binnen. Als het goed is geeft dat een impuls aan het taalonderwijs: - de vaardigheden van leerkrachten groeien, en daarmee de taalprestaties van leerlingen.

Investering scholen

Er wordt geen financiële bijdrage verwacht. Wel faciliteert de school de uren van de NELI-tutor (ca. 5 uur per week), de aanwezigheid van leerkrachten bij drie trainingen en de deelname aan het kennisnetwerk mondelinge taalvaardigheid.

Aanpak: Stichting Vinci coördineert

Stichting Vinci coördineert de subsidieaanvraag en verenigt de deelnemende scholen. Vinci voert de hierboven beschreven interventies uit, aangevuld met de aansturing van een netwerk voor kennisopbouw en -uitwisseling. De subsidie is beschikbaar voor de kalenderjaren 2025, 2026 en 2027. De uitvoering duurt twintig weken en start in het schooljaar '25-'26.

Actie scholen of besturen op korte termijn

Zeggen hun deelname aan het bovenstaande toe. Opgeven kan tot uiterlijk 20 maart, bij Monica Brems van Stichting Vinci. Zij beantwoordt ook eventuele vragen. monica@vinci-toponderwijs.nl Telefoon: 06 -299770768